

Exemplar für Prüfer/innen

Kompenzációs vizsga
az egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsgához / érettségi és diplomavizsgához

2016 június

Magyar

Kompenzációs vizsga: 1. sz. vizsgatétel

Vizsgáztatói példány
(feladatsor értékelési útmutatóval)

A kompenzációs vizsgával kapcsolatos információk vizsgáztatóknak

Tisztelt Vizsgáztató!

Az alábbi kompenzációs vizsga egy vizsgatételt tartalmaz, amely négy feladatból áll. Mindegyik feladatot a mellékelt szöveg figyelembevételével egy vizsgabeszélgetés keretében kell megoldani. A feladatokban mindkét követelményszint megtalálható: a *reprodukció*, *reorganizáció* és *transzfer*, ill. a *reflexió* és *problémamegoldás*. Az utolsó feladatnál a vizsgázónak önállóan, nem párbeszédese formában kell elmondania egy beszédet. Annak érdekében, hogy a vizsgázónak minden egyes feladatra elegendő ideje maradjon, illetve hogy a vizsga időtartama összesen ne haladja meg a 25 percet, ajánlatos betartani az egyes feladatoknál feltüntetett időtartamot.

A vizsgáztatói példányban a feladatokat és a mellékelt szöveget a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című rész követi, amely segít önnek a kompenzációs vizsga értékelésénél. A vizsgáztatói példány utolsó oldalain az ehhez a kompenzációs vizsgához tartozó értékelőlapot, valamint a kötelezően alkalmazandó javítási és értékelési útmutatót találja.

Kiemelendő, hogy a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című részben az adott feladat lehetséges megoldásai olvashatóak, melyek a tartalmi dimenzióra helyezik a hangsúlyt. A vizsgázó a feladat meghatározásától függően akkor is teljesítheti nagyon jól az adott feladatot, ha nem mindegyik javasolt gondolatot építi be válaszaiba, ha más, tartalmilag fontos nézőpontot mutat be, vagy egy másik interpretálási lehetőséget választ.

A felkészülési idő min. 30 perc, a vizsga időtartama max. 25 perc.

A kompenzációs vizsga eredménye akkor pozitív, ha a vizsgázó a fontosabb területeken nagyrészt teljesítette a követelményeket.

A végső osztályzat a kompenzációs vizsga során nyújtott teljesítményből és az írásbeli vizsga eredményéből tevődik össze. A végső osztályzatról a vizsgabizottság dönt.

Téma: Reklám

Szituáció: Egy iskolai referátum keretében tájékoztatja diáktársait a reklám hatásairól.

Olvassa el a *Civila világa* non-profit folyóiratban 2007 februárjában megjelent *Mire jó nekünk a plakát?* című cikket (1. melléklet)!

Dolgozza ki a következő feladatokat!		Követelményszintek
1.	Foglalja össze a szövegben felvetett főbb gondolatokat a reklámplakátokról!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 6 perc
2.	Vizsgálja meg a szerző kijelentéseit saját tapasztalataira is vonatkoztatva!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 7 perc
3.	Indokolja meg , mennyiben „agresszív” a plakát!	2. követelményszint: <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: kb. 4 perc
4.	<u>Foglaljon állást</u> a különböző reklámhordozók hatásairól, valamint trükkjeiről egy beszéd formájában diáktársai előtt: – Jelemezze a sikeres reklám tulajdonságait! – Mutasson be néhány jellemző reklámpéldát a környezetéből! – Fejtse ki kritikus véleményét a reklám hatalmáról!	1. és 2. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer;</i> <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: max. 5 perc (min. 3 perc)

Mire jó nekünk a plakát?

A plakát egy agresszív reklámhordozó, mivel az utca része. Nem tehetjük meg azt, hogy csak elmegyünk mellette. Kikényszeríti (ha az üzenet figyelemfelkeltő), hogy ránézzünk, megjegyezzük. Érdekesség még az is, hogy ha egy szervezet például alkalmaz televízióreklámot, alkalmaz benne képi megjelenítéseket és hangeffektusokat. Ha nem csak ezt a reklámhordozót használja kampánya során, hanem esetleg rádióreklámot és plakátot is, akkor az emberek televízióreklámként érzékelik az utóbbi két reklámhordozót.

sikter

Milyen is egy figyelemfelkeltő plakát?

Ahhoz, hogy a plakátunk figyelemfelkeltő legyen, sok mindennel tisztában kell lennünk. Ilyen például a színek szerepe és az egyéb pszichológiai hatások. Beszéljünk egy kicsit a színekről. A Coca-Cola például nem véletlenül választotta a piros színt legfőbb terméke színének. A piros egy szenvedélyes, izgató szín. Ha megfigyeljük, a reklámokban is a szenvedélyre és az életérzésre (Coca-Cola. Érezd) hívja fel a figyelmet. Tehát a szín és az üzenet kiegészítik egymást. Az arany és az ezüst a gazdagság jelképe. Ha jobban megfigyeljük, ezt a két színt leginkább az autógyártó vállalatok alkalmazzák. Ennek is megvan a plusz üzenete, mert általában – főleg a férfiak – presztízből vásárolnak autót, és akkor miért ne olyat vegyenek, ami tényleg státuszszimbólumként jelenik meg a környezet számára?

A zöld, a barna és a kék a férfias színek, ezek leginkább azoknál a reklámoknál alkalmazhatóak, amelyek a férfiaknak szólnak (borotva, számítógép stb.). A nők színei a fe-

hér, a rózsaszín és sárga. Általában ezeket alkalmazzák akkor, amikor nőket akarnak meggyőzni egy-egy termékről vagy szolgáltatásról.

A plakátoknál nagyon fontos, hogy a célcsoport tudja azt a színekből és az üzenetekből egyaránt, hogy az adott üzenet neki szól. Tudjon vele azonosulni, és értse meg az üzenetet. Ezért nem lehet több az üzenet 14 szónál, mert rövid távon az agy ennyit képes el tárolni. Azért fontos, hogy rövid távon, mert mire elér a csoport a munkahelyére vagy haza, addig maradjon a tudatában. Kiegészítő reklámeszközként érdemes használni a plakátot, mert – az előbbi példára visszatérve – amikor haza- vagy a munkába ér a reklámbefogadó, addigra már felkeltettük a figyelmét, és ha esetleg újra látja azt a képet, amit a plakáton, vagy hall egy ahhoz a témához kapcsolódó szöveget a rádióban, vagy netán az interneten látja valahol a plakát egy visszatérő elemét, nagyobb érdeklődést válthatunk ki.

[...] Még nehezebb a dolgunk, ha nem egy terméket vagy szolgáltatást akarunk eladni általában, hanem egy szervezetet. A társadalmi célú reklámoknál sokkal

drasztikusabb figyelemfelkeltésre van szükség! Az üzenet pontos, jól megfogalmazott, rövid és tömör kell, hogy legyen. A színeknek a témához és a célcsoport-hoz is alkalmazkodniuk kell. Az 1%-os kampány¹ idején a legtöbb szervezet próbálja meggyőzni az embereket, hogy adják nekik adójuk 1%-át. Igen, de a meggyőzés eszköze és hatásossága sem elhanyagolható kérdés. Ami nagy hatással van az emberekre szociális szempontból, az a nő, a gyerek, a kutya és a cica. Ha jól megfigyeljük, minden második szervezet és cég ezeket a jól bevált elemeket alkalmazza reklámjai során. Idén azonban történt egy nagy változás az egyik szervezetnél. Ez a szervezet az Együtt a Leukémiás Gyermekekért Alapítvány, szlogenje pedig: „Kössünk üzletet”. A gyermekek itt is megjelennek, de most nem úgy, mint általában: szomorú arccal, akár könnyek között. Ezeknek a gyerekeknek szívesebben segít az ember, mert látjuk rajtuk, hogy meg akarnak gyógyulni, az életvidám kis lurkóknak ki ne adná oda adója 1%-át? Nálam ez a kampány 10-est kapott a listán. ■

Forrás: http://www.hidegyesulet.hu/_downloads/civilia_vilaga_2007_1.pdf [2014. 11. 12.], rövidített változat. [Angabe korrigiert]

Szómagyarázat:

¹ 1%-os kampány: Magyarországon az adófizető polgárok eldönthetik, hogy az adójuk egy százalékával melyik civil szervezetet vagy közhasznú egyesületet akarják támogatni.

Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez

Téma:	Reklám
Situáció:	helyzet: egy iskolai referátum előkészítése szerep: beszédet mondó diák címezett: diáktársak, akiknek referátumot tart a vizsgázó
A tétel feladatainak teljesítése tartalmi szempontból:	
Az input-szöveg lényeges gondolata(i): Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ a plakát egy agresszív reklámhordozó ■ sokszor televízióreklámmal együtt használják ■ figyelemfelkeltő egy plakát, ha egyértelmű ■ a színeknek fontos szerepe van, minden színnek bizonyos értelme, hatása van ■ az üzenet a célcsoportnak szóljon, ne legyen túl hosszú, érdeklődést keltsen ■ az 1%-os kampány szervezetet reklámoz ■ legtöbbször nők, gyerekek, háziállatok szerepelnek a reklámokban ■ az Együtt a Leukémiás Gyermekéért Alapítvány reklámjában életvidám gyerekek jelennek meg, ami szokatlan
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ saját tapasztalok összevetése a plakát figyelemfelkeltő hatásával ■ a megadott példák felsorolása: piros szín – Coca-Cola – izgató, életérzés, szenvedély; ezüst, arany – gazdagság, autógyártó vállalatok; fehér, sárga, rózsaszín – nőknek szól társadalmi célú példák: 1%-os kampány, Együtt a Leukémiás Gyermekéért – a szerzőnek nagyon tetszett ez a reklám ■ egyéni példák megemlítése, bemutatása
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Indokolja meg ...!	egy plakátot nem hagyhatunk figyelmen kívül: <ul style="list-style-type: none"> ■ az utca része ■ nem lehet csak elmenni mellette ■ meg kell jegyezni ■ megható, feltűnő effektusokat használ: színek, szlogenek, szereplők
Megoldási lehetőségek a 4. feladathoz:	beszéd a diáktársak előtt egyéni feldolgozás: <ul style="list-style-type: none"> ■ a beszéd megfelelő szerkezeti felépítése ■ az első három feladat tartalmának felhasználása és reflexiója ■ tényekben helytálló fogalmazás ■ indoklás egyéni érveléssel

Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung der standardisierten Reife- und Diplomprüfung in der Unterrichtssprache

Kompetenzbereich	Teilkompetenzen	nicht erfüllt	das Wesentliche überwiegend erfüllt	das Wesentliche zur Gänze erfüllt	über das Wesentliche hinausgehend erfüllt	weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt
(K1) Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 1 <i>(Reproduktion, Reorganisation und Transfer)</i>	<p>kann Informationen, Standpunkte und Meinungen aus der Textbeilage/ den Textbeilagen ermitteln, strukturiert zusammenfassen bzw. einander gegenüberstellen</p> <p>kann Aufbau bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) identifizieren und gegebenenfalls anhand von Textbelegen erläutern</p> <p>kann Merkmale bzw. die Intention(en) der Textbeilage(n) identifizieren und Textbelege dafür finden</p> <p>kann sprachliche bzw. literarästhetische Besonderheiten der Textbeilage(n) identifizieren, analysieren und deren Wirkung bzw. Funktion beschreiben</p>					
Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 2 <i>(Reflexion und Problemlösung)</i>	<p>kann Meinungen, Argumente bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) reflektieren und bewerten bzw. Interpretationshypothesen formulieren und anhand von Textbelegen begründen</p> <p>kann eine eigenständige Position zum Thema der Textbeilage(n) argumentativ überzeugend formulieren bzw. zu gesellschaftlichen, kulturellen, politischen und wirtschaftlichen Phänomenen treffsicher Stellung nehmen und diese bewerten</p> <p>kann themenbezogenes Sachwissen aktivieren, anwenden und gegebenenfalls Bezüge zu eigenen Erfahrungen und Werthaltungen herstellen</p> <p>kann mindestens drei Minuten zusammenhängend monologisch zum vorliegenden Thema sprechen</p>					
(K2) Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit	<p>kennt Sprachnormen und kann diese korrekt anwenden</p> <p>kann relevante Fachbegriffe anwenden und zeigt Varianz in Wortwahl und Satzbau</p> <p>kann adressaten- und situationsangemessen formulieren</p> <p>kann in Bezug auf die Textbeilage(n) eigenständig formulieren</p>					

Korrektur- und Beurteilungsanleitung

1 Erläuterungen zum Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache

Da die gesetzliche Regelung vorsieht, dass der Prüferin/dem Prüfer und der Beisitzerin/dem Beisitzer bei der Beurteilung des Prüfungsgebiets eine gemeinsame Stimme zukommt (vgl. Dokument *Mündliche Kompensationsprüfung – Relevante Auszüge aus Gesetzen und Verordnungen*, abrufbar unter <https://www.bifie.at/node/2314>), erhalten beide stets die den Aufgabenstellungen beigelegten Beurteilungsraster.

Die Beurteilung einer Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache **muss** unter Verwendung des standardisierten Beurteilungsrasters erfolgen.

1.1 Aufgabenstellung

Jede Aufgabenstellung ist in mehrere Teilaufgaben gegliedert, die **alle** von der Kandidatin/vom Kandidaten zu bearbeiten sind.

1.2 Kompetenzbereiche

Der Beurteilungsraster ist in zwei Kompetenzbereiche gegliedert, die dem Beurteilungsraster der standardisierten Klausur entsprechen:

- **K1: Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht**
 - Anforderungsbereich 1: *Reproduktion, Reorganisation und Transfer*
 - Anforderungsbereich 2: *Reflexion und Problemlösung*
- **K2: Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**

Anmerkung: Die Anforderungsbereiche entsprechen jenen des Operatorenkatalogs der standardisierten Klausur (vgl. <https://www.bifie.at/node/1770>).

1.3 Notenfindung

Beurteilt werden die beiden Kompetenzbereiche **Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht** (jeweils bezogen auf die beiden Anforderungsbereiche) sowie **Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**.

Jeder dieser beschriebenen Kompetenzbereiche muss in Summe (der Teilkompetenzen) positiv bewertet werden, um zu einer positiven Beurteilung der Kompensationsprüfung zu gelangen.

Wenn bei einer Prüfung **einer** der Kompetenzbereiche (K1 oder K2) nicht „überwiegend“ erfüllt ist, ist die Prüfung mit „Nicht genügend“ zu beurteilen.

Die Prüfung ist mit „Genügend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche zumindest „überwiegend“ erfüllt sind.

Die Prüfung ist mit „Befriedigend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche „zur Gänze“ erfüllt sind. Einzelne „überwiegend“ erfüllte Teilkompetenzen können durch „über das Wesentliche hinausgehend“ und „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllte Leistungen ausgeglichen werden.

Mit „Gut“ oder „Sehr gut“ ist eine Prüfung zu beurteilen, wenn die Teilkompetenzen der Kompetenzbereiche jeweils mehrheitlich „über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ oder „weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ sind.

Werden alle zwei Kompetenzbereiche positiv (= „überwiegend“ und darüber) bewertet, könnte sich eine Zwischennote ergeben. In diesem Fall liegt es im Ermessensbereich der Prüferin/des Prüfers, ob die bessere oder die schlechtere Note gegeben wird. Für diese Entscheidung ist die Aufgabenerfüllung in den einzelnen Teilkompetenzen, wie etwa Argumentationsqualität oder stilistische Qualität, noch einmal heranzuziehen.

1.4 Zur Spaltenbezeichnung des Beurteilungsrasters

Die Attribute der Spalten „das Wesentliche überwiegend erfüllt“ („die nach Maßgabe des Lehrplanes gestellten Anforderungen in der Erfassung und in der Anwendung des Lehrstoffes sowie in der Durchführung der Aufgaben in den wesentlichen Bereichen überwiegend erfüllt“), „das Wesentliche zur Gänze erfüllt“ („in den wesentlichen Bereichen zur Gänze erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“), „über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“, „bei entsprechender Anleitung die Fähigkeit zur Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) und „weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in weit über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „deutliche Eigenständigkeit“, „die Fähigkeit zur selbständigen Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) entsprechen den Notendefinitionen der Beurteilungen mit „Genügend“, „Befriedigend“, „Gut“ und „Sehr gut“ in der Verordnung zur Leistungsbeurteilung (vgl. § 14 LBVO). Wichtig ist, dass die Beurteilung der Prüfung entsprechend dem Abschnitt 1.3 erfolgt.

2 Gesamtbeurteilung

Da sowohl die von der Kandidatin/vom Kandidaten im Rahmen der Kompensationsprüfung erbrachte Leistung als auch das Ergebnis der Klausurarbeit für die Gesamtbeurteilung herangezogen werden, kann die Gesamtbeurteilung nicht besser als „Befriedigend“ lauten.